

Jókai Anna: A tiszteletről

A tisztelet manapság hanyagolt fogalom. Régimódi dolog valakit tisztelni – gondolja az, aki összetéveszti a tiszteletet a meghunyászkodással. A nyegleség mint modor, divat lett. A riporter már nem csúszik-mászik szerencsére az alanya előtt – ehelyett egyikük-másikuk partnerével foghegyről beszél. A fordítottjára is akad egy példa: a nyilatkozó felül a magas lóra, a kérdezőt semmibe veszi; mint a porszemet, lefricskázza. Pedig az ember nem kevesebb, hanem több lesz azáltal, ha megtanul önmagán kívül mást is – arra érdemeset – tisztelni.

A tisztelet mindig önkéntes; kikövetelni nem lehet – ha már kényszer és félelem vegyül bele, szolgálalkúságnak hívják. Akit igazán tisztelünk, azt szeretjük is, s vágyat érzünk rá, hogy ilyen vagy olyan tekintetben kövessük.

Érdekes kísérlet: fölfedezni szűkebb-tágabb környezetünkben azt a jó irányba ható tulajdonságot, ami belőlünk hiányzik. Az eredmény meglepő: színesebb, melegebb, reménykeltőbb lesz az imént még színtelennek, hidegnek, reménytelennek tartott élet. A tisztelet nem tesz vakká: csak az ítéleteinket nemesíti meg. Ha megtanultuk odaadással szemlélni a felettes szellemi-lelki szférát és a körülöttünk lévő világot – már nem nehéz lefelé tekintve ráébredni: mennyire tiszteletreméltó, milyen fenséges is a kő szilárdsága, a növény éteri tisztasága, az állati lét végtelen sokfélesége, a fantasztikus formációk... Mihez is kezdene az ember a természeti világ áldozata nélkül? S mi végre birkózna meg a bajokkal, szenvedéssel, ha nem volna semmi, ami magasabbra vonzza?

A tanítványok lábát mosta meg a Mester – és nem a tanítványok a Mesterét. Ez a Minta.